

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ БАЛЬНЕОЛОГІЧНОГО КУОРТУ «СХІДНИЦЯ»

Марта Прохира, Юлія Феленчак

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Серед значної кількості відомих рекреаційних центрів Західного регіону України особливої уваги заслуговує Східниця, що є не тільки мальовничим карпатським селищем, але й відомим бальнеологічним курортом, що славиться унікальними за цілющими властивостями мінеральними водами. Особливості клімату та наявність унікальних природних лікувальних ресурсів створюють всі умови як для рекреації, тобто відпочинку, так і для профілактики, лікування захворювань та медичної реабілітації.

Мета дослідження – визначення особливостей становлення та розвитку селища Східниця як бальнеологічного курорту.

Методи та організація дослідження. Для з'ясування проблемного поля обраної теми, визначення об'єкта, предмета і мети та обґрунтування отриманих результатів використано метод теоретичного аналізу й узагальнення даних літератури та мережі Інтернет.

Результати дослідження та їх обговорення. Про лікувальні властивості Східниці відомо вже давно. За переказами, Східниця розвивалася на місці відомого поселення Золота Баня. Слово «баня» у наших предків означало велику яму (улоговину), а прикметник «золота» пов'язаний із назвою нафти, яку тут добували з давніх часів. Припускають, що назва «баня» могла походити також від іншого значення цього слова – цілюще джерело [3]. Підтвердженням такої гіпотези може бути те, що в межах сучасної Східниці знаходиться багато цілющих джерел [3].

Щодо походження сучасної назви курорту «Східниця», у спеціальній літературі існує версія, що назва походить від слова «сходитися» [3]. За іншою версією, така назва складається з двох слів: «сход» і «ниця» і означає «сходити вниз», «іти в долину» [3].

На сьогодні в Східниці налічується 38 джерел мінеральної води по типу «Нафтуса» та 17 свердловин з різним хімічним складом мінеральної води, з яких для відвідувачів доступні води з 10 джерел і 3-х свердловин. Завдяки особливому хімічному складу місцеві мінеральні джерела не мають аналогів у світі і створюють ідеальні умови для лікування таких недуг, як захворювання печінки, нирок, шлунково-кишкового тракту, нервової системи, сечовивідних шляхів, циститу, цукрового діабету I і II типів, відновлення після операцій та інших хвороб [2].

Уперше Східниця стала відомою 1872 р., коли тут почався промисловий видобуток нафти, вдруге — завдяки унікальності своїх джерел. Зосереджені на порівняно невеликій території, ці води характеризуються різними властивостями: слабомінералізовані типу «Нафтуса» з різними органічними речовинами (10–30 мг/л), залізисті мінеральні води зі складом від 20 до 70 мг/л, унікальні лужні (содові) типу «Боржомі» [3].

Дослідження лікувальних властивостей східничанських мінеральних вод розпочалося 1956 р. зусиллями місцевого дослідника-ентузіаста Омеляна Стоцького. Завдяки його старанням упродовж 1966–1968 рр. було проведено експериментальні і клінічні дослідження хворих на базі Східницької лікарні та мінеральних вод з місцевих джерел. У результаті з 1974 р. Східницю визнано бальнеологічним курортом, а з 1976 р. – Всесоюзним бальнеологічним курортом.

Однак, незважаючи на довгоочікуване визнання, у радянські часи розробка і експлуатація мінеральних вод Східниці проводилися мляво, оскільки тогочасний уряд вперто не бажав створювати конкуренцію відомому і популярному Трускавцю. У часи незалежності України ситуація кардинально змінилася і тепер курорт набув статусу активного оздоровчого центру,

відомого не тільки в Україні, а й в усьому світі. У 2005 р. селище Східниця було перейменовано на Всеукраїнський курорт імені Омеляна Стоцького.

Висновки. Отож курорт «Східниця» можна вважати одним з наймолодших та найперспективніших курортів України. Однак на сьогодні можливості курорту використовуються частково. Розпорядження Президента України від 22.04.1998 р. № 93/98-рп «Про розвиток курорту Східниця» та Постанова КМУ «Про затвердження Програми розвитку курорту Східниця» є застарілими. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції загальнодержавної програми розвитку санаторно-курортної галузі на період до 2017 року» не стосується курорту, а його пропонувані варіанти розвитку санаторно-курортної сфери з одночасним формуванням державно-приватного партнерства реалізовується дуже слабо або не реалізовується взагалі [1].

Однак з урахуванням наявності потужного потенціалу курорту для потреб санаторно-курортної галузі України, перспективи розвитку селища Східниця як курорту регіонального значення за умови контролю та підтримки з боку як місцевої, так і регіональної та державної влади є досить оптимістичними. Для ефективного функціонування та розвитку курорту потрібне вдосконалення законодавчої бази з урахуванням регіональної специфіки курортних територій. Необхідним також є створення повноцінної регіональної політики розвитку туризму та рекреації, стратегічними завданнями якої є закріплення туристично-рекреаційного образу Східниці на національному та міжнародному туристичних ринках.

Список літератури

1. Мендела І.Я. Особливості розвитку закладів готельного господарства курорту Східниця / І.Я. Мендела, Д.С. Шестопалко // Карпатський край. – 2014. – № 1 (4). – С. 100–108.
2. Прохира М.М. Структурні особливості закладів розміщення курорту Східниця / Феленчак Ю. Б., Прохира М.М. // Сучасні тенденції розвитку туризму : збірник тез доповідей учасників III Всеукраїнської наук.-практ. конф. 05 листопада 2015 р. – Миколаїв – Ч. 2. – С. 92–95.
3. Східниця – невідомі факти з історії давнього селища [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spadok.org.ua/kra-znavstvo/schidnytsya-nevidomi-fakty-z-istoriyi-davnogo-selyscha>.